

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івритюк С. В.
Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№3916102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

підготовки магістра

спеціальності 014 середня освіта

освітньо-професійної програми Англійська мова; Географія.

Економіка; Історія; Фізика; Математика; Інформатика; Фізична культура; Українська мова та література. Світова література; Хімія; Біологія та здоров'я людини; Спеціальна освіта

Луцьк – 2019

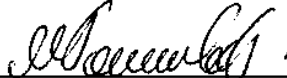
Програма навчальної дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 середня освіта, за освітньою-професійною програмою Англійська мова; Німецька мова; Географія. Економіка; Історія; Фізика; Математика; Інформатика; Фізична культура; Українська мова та література. Світова література; Хімія; Біологія та здоров'я людини; Спеціальна освіта.

Розробник: Кордунова Н. О., доцент, кандидат психологічних наук, доцент.

Рецензент: Федоренко Р. П. доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 30.08. 2019 р.

Завідувач кафедри:

Гошовський Я. О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету _____

протокол № 1 від 04. 09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____

Іванашко О. Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта Спеціальність 014 середня освіта Освітньо-професійна програма Англійська мова; Географія. Економіка; Історія; Фізика; Математика; Інформатика; Фізична культура; Українська мова та література. Світова література; Хімія; Спеціальна освіта Освітній ступінь Магістр	Нормативна
Кількість годин – 90 кредитів - 3		Рік навчання <u> 1 </u>
		Семестр <u> 1-ий </u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u> 18 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 8 </u> год. Лабораторні <u> 0 </u> год. Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота <u> 58 </u> год.
	Консультації <u> 6 </u> год.	
		Форма контролю: залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта Спеціальність 014 середня освіта Освітньо-професійна програма Англійська мова; Географія. Економіка; Історія; Фізична культура; Українська мова та література. Світова література; Біологія та здоров'я людини Освітній ступінь Магістр	Нормативна
Кількість годин – 90 кредитів - 3		Рік навчання <u> 1 </u>
		Семестр <u> 1-ий </u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u> 6 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 4 </u> год. Лабораторні <u> 0 </u> год. Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота <u> 68 </u> год.
	Консультації <u> 12 </u> год.	
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Завданням вивчення дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» є: створення умов для опанування студентами знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

знати:

- історичні витоки та методологічні принципи становлення конфліктології як науково-прикладної психології;
- основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- систему науково обґрунтованих напрямів прикладного вивчення, аналізу й оцінки соціальної ролі конфліктів, а також методів і засобів їх вирішення;
- специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- особливості і механізми девіантності;
- причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.

вміти:

- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі;
- володіти психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів;
- здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях;
- застосовувати психологічні методи для дослідження виникнення і профілактики девіантної поведінки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	2	-	-	1	6	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	10	2	2	-	-	6	-
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	10	2	2	-	-	6	-
Разом за модулем 1	47	10	4	-	3	30	-
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	12	2	2	-	1	7	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язан-	10	2	-	-	1	7	-

ня і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам							
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	10	2	-	-	1	7	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	11	2	2	-	-	7	-
Разом за модулем 2	43	8	4	-	3	28	-
Усього годин:	90	18	8	-	6	58	-

(заочна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	1	-	-	1	7	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	9	1	-	-	1	7	-
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	10	-	2	-	1	7	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	8	-	-	-	1	7	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	9	1	-	-	2	6	-
Разом за модулем 1	45	3	2	-	6	34	-
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	11	1	-	-	1	9	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілакти-	10	-	-	-	1	9	-

ка та передумови успішності запобігання конфліктам							
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	11	-	-	-	2	8	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	13	1	2	-	2	8	-
Разом за модулем 2	45	3	2	-	6	34	-
Усього годин:	90	6	4	-	12	68	-

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (денна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	6
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	6
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	6
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	6
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за модулем 1	30
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	7
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	7
8	Психологічні аспекти девіантології	7
9	Форми і прояви девіантної поведінки	7
	Разом за модулем 2	28
	Усього годин:	58

(заочна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	7
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	7
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	7
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	7
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників	6

	конфлікту	
	Разом за модулем 1	34
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	9
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	9
8	Психологічні аспекти девіантології	8
9	Форми і прояви девіантної поведінки	8
	Разом за модулем 2	34
	Усього годин:	68

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання передбачає ґрунтовне опрацювання теоретичного матеріалу, першоджерел та додаткової літератури з теми, яка обирається студентом.

Індивідуальні завдання студенти виконують на основі знань, умінь та навичок, здобутих під час лекцій, практичних занять та самостійної роботи, що охоплює зміст навчального курсу.

Враховуючи специфіку цього курсу, кожен студент має виконати такі індивідуальні завдання:

- Скласти глосарій понять і термінів з курсу.
- Підібрати методики для проведення досліджень.
- Підготувати доповідь, реферат (10-15 друкованих сторінок).

Орієнтовна схема реферативного повідомлення:

1. Загальна характеристика досліджуваної проблеми.
2. Аналіз історії проблеми та ступінь її розробленості.
3. Основні питання, яким приділяють увагу дослідники.
4. Висновки та оцінка студентом досліджуваної проблеми за власними критеріями.
5. Список використаних джерел.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

(денна форма навчання)

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		Індз	МКР1	МКР2
Т1	Т2	Т3	Т4			
10	10	10	10		30	30
						100

(заочна форма навчання)

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль3		
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Індз	МКР1	МКР2	100
T1	T2		30	30	
20	20				

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
82-89	Дуже добре	
75-81	Добре	
67-74	Задовільно	
60-66	Достатньо	
1-59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Анцупов А. Я. Конфліктологія в схемах и комментариях / А. Я. Анцупов, С. В. Баклановский. – СПб.: Питер, 2006. – 288 с.
2. Анцупов А. Я. Конфліктологія: учеб. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 552 с.
3. Бабосов Е. М. Конфліктологія: учеб. пособие / Е. М. Бабосов. – Минск: Тетра Системе, 2001. – 464 с.
4. Балабанова Л. В. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2009. – 280 с.
5. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти в сучасній Україні: причини, наслідки, вибори як форма їх розв’язання / Ю. Барабаш // Вісн. Центр. вибор. комісії. – 2007. – № 2. – С. 28-32.
6. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права / Ю. Г. Барабаш. – Х.: Право, 2008. – 220 с.
7. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти: поняття, сутність, ключові ознаки / Ю. Барабаш // Вісн. Львів. ун-ту. Серія юрид. – Вип. 47. – Л.: ЛДУ, 2008. – С. 67-75.
8. Барабаш Ю. Загальні фактори, що впливають на стан та динаміку державно-правових конфліктів: конституційно-правовий аспект / Ю. Барабаш // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ України. – 2008. – № 3(39). – Д.: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 13-21.

9. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". – К.: Ун-т "Україна", 2007. – 203 с.
10. Васильєв В. Л. Юридическая психология: учеб. для вузов / В. Л. Васильев. – 6-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2009. – 608 с.
11. Ващенко К. Антиконтрліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність / К. Ващенко // Стратегія україн. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта). – Полтава: АСМІ, 2000. – С. 78-87.
12. Ващенко И. В. Общая конфликтология: учеб. пособие / И. В. Ващенко, С. П. Гиренко и др. – 2-е изд. – Х. : Оригинал, 2001. – 384 с.
13. Воднік В. Д. Конфлікти в трудовому колективі: причини, шляхи попередження та розв'язання / В. Д. Воднік // Бюл. нац. служби посередництва і примирення. – 2005. – № 11. – С. 50-54.
14. Ворожейкин И. Е. Конфликтология: учеб. / И. Е. Ворожейкин, А. Я. Кибанов, Д. К. Захаров. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 240 с.
15. Гайворонська І. Історичний розвиток мирного і компромісного вирішення кримінально-правових конфліктів на українських землях / І. Гайворонська // Юрид. Україна. – 2008. – № 5. – С. 105-108.
16. Герасіна Л. М. Стратегія і тактика врегулювання юридичних конфліктів: методологічний та технологічний аспект / Л. М. Герасіна, М. І. Панов // Держ. буд-во та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Вип. 1. – Х.: Право, 2001. – С. 58-75.
17. Герасіна Л. М. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз / Л. М. Герасіна, М. І. Панов. – Х.: Право, 2004. – 112 с.
18. Гірник А. М. Основи конфліктології / А. М. Гірник. – Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. – 222 с.
19. Громова О. Н. Конфликтология: курс лекций / О. Н. Громова. – М.: ЭКСМО, 2000. – 320 с.
20. Дмитриев А. В. Конфликтология / А. В. Дмитриев. – М.: Гардарики, 2007. – 375 с.
21. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. / Т. Дуткевич; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розвитку дитини. – К.: Центр учб. л-ри, 2005. – 455 с.
22. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 400 с.
23. Зыбцев В. Н. Конфликтология: модульный вариант: [учеб. пособие] / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
24. Зыбцев В. Н. Конфликтология для студентов вузов / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
25. Карпенко З. С. Аксіопсихологічна реконструкція стратегій розв'язання конфліктних ситуацій / З. С. Карпенко // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Сер. 2.5.1(0). психолог. – Вип. 1. – Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 325-331.
26. Кильмашкина Т. Н. Конфликтология: социальные конфликты: [учеб. пособие для вузов] / Т. Н. Кильмашкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 285 с.
27. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, М. В. Мартиненко, О. В. Мангольд. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 142 с.
28. Конфлікти в суспільствах, що трансформуються: зб. наук. статей (за матеріалами XI Харк. політолог. читань). – Х.: Право, 2001. – 200 с.
29. Герасіна Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х.: Право, 2012. – 128 с.

30. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. /Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315 с.
31. Скібіцька Л. І. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 384 с.
32. Коваленко Д. В. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Точка, 2012. – 221 с.
33. Конфліктологія: підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.
34. Русинка І. І. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами: [навч. посіб.] / І. І. Русинка. – К.: Професіонал, 2007. – 332 с. – С. 8-31.
35. Ложкін Т. Практикум з конфліктології /Т. Ложкін, Е. Юрковський, І. Моначін. – Тернопіль: Воля, 2005.– 168 с.
36. Лукин Ю. Ф. Конфликтология: управление конфликтами / Ю. Ф. Лукин. – М.: Трикста, 2007. – 799 с.
37. Милорадова Н. Э. Виды и предмет конфликта в деятельности следователя / Н. Э. Милорадова // Право і безпека. – 2002. – № 2. – С. 187-190.
38. Миронова О. М. Конфліктологія: навч. посіб. / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 167 с.
39. Нагаев В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб. для вузів] / В. Нагаєв; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
40. Орлянський, В. С. Конфліктологія / В. С. Орлянський. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 160 с.
41. Параскевова С. А. Конфликтные отношения в гражданском праве: исторический аспект / С. А. Параскевова // История государства и права. – 2006. – № 8. – С. 13-14.
42. Пахомов В. Ю. Внесудебные (альтернативные) процедуры разрешения конфликтных ситуаций в России: исторический опыт и современность / В. Ю. Пахомов // Обеспечение прав и свобод человека и гражданина. Ч. 1: Сб. ст. по итогам междунар. науч.-практ. конф., Тюмень, 17-19 нояб. 2005 г. – Тюмень: Тюмен. гос. ун-т, 2006. – С. 134-137.
43. Пірен М. І. Конфліктологія: підруч. / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2007. – 360 с.
44. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз: [навч.-практ. посіб.] / М. І. Пірен. – К.: УАДУ, 2000. – 200 с.
45. Примуш М. Конфліктологія: навч. посіб. для вузів / М. Примуш; М-во освіти і науки України. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2006. – 282 с.
46. Ромашов Р. А. Конфликтология: учеб. пособие / Р. А. Ромашов. – СПб.: С.-Петербур. ун-т, 2006. – 437 с.
47. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навч. посіб. / І. Русинка; М-во освіти і науки України. – К.: Професіонал, 2007. – 334 с.
48. Савельева В. С. Конфликтология: учеб. пособие для студ. высших учеб. заведений / В. С. Савельева; Донбас. гос. машиностроит. акад. – Краматорск : ДГМА, 2006. – 227 с.

Додаткова:

1. Девиантное поведение детей и подростков: проблемы и пути их решения / Под ред. В. А. Никитина. – М.: Образование, 1996. – 280 с.
2. Змановская Е. В. Девиантология / Е. В. Змановская. – М.: МГУ, 2004. – 220 с.

3. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения / Ю. А. Клейберг. – М.: Просвещение, 2001. – 288 с.
4. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Програма нормативної навчальної дисципліни / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 15 с.
5. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Робоча програма нормативної навчальної дисципліни / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 20 с.
6. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: навч. посібник / Н. Ю. Максимова. – К.: Либідь, 2011. – 520 с.
7. Шнейдер Л. Девиантное поведение детей и подростков / Л. Шнейдер. – М.: Образование, 2005. – 268 с.
8. Сахань О. М. Державно-правові конфлікти в умовах розбудови державності в Україні / О. М. Сахань, І. А. Лавриненко // Пробл. розбудови державності та народовладдя в Україні (до 20-річчя Народ. Руху України за перебудову). – XXII Харк. політолог. читання, 23 жовт. 2009 р. – Х.: ХАП, НЮАУ ім. Я. Мудрого, НДІ держ. буд-ва та місц. Самоврядування АПрНУ, 2009. – 208 с. – С. 160-162.
9. Сахань О. М. Політичні конфлікти в Україні як прояв деструкції влади / О. М. Сахань, О. В. Новіков // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого: зб. наук. пр. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Вип. 3. – Х.: Право, 2010. – С. 182-191.
10. Сватко Ю. І. Конфлікти в галузі державного управління: риторичний вимір / Ю. І. Сватко // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика. – Вип. 6. – К.: Тов-во конфліктологів України, 2008. – С. 71-85.
11. Светлов В. А. Управление конфликтом: новые технологии принятия решений в конфликтных ситуациях / В. А. Светлов. – СПб.: Росток, 2003. – 135 с.
12. Светлов В. А. Конфликтология: учеб. пособие / В. А. Светлов, В. А. Семенов. – СПб.: Питер, 2011. – 352 с.
13. Скібіцька Л. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. зал. / Л. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 383 с.
14. Словник термінів з правової конфліктології: наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Х.: Одиссей, 2006. – 208 с.
15. Соколов С. В. Социальная конфликтология: учеб. пособие для вузов / С. В. Соколов. – М.: Юнити-Дана, 2001. – 327 с.
16. Ставицька О. В. Альтернативні технології розв'язання кримінальних конфліктів: загальний аналіз / О. В. Ставицька // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2009. – № 1. – Х.: Право, 2009. – С. 124-133.
17. Ставицька О. В. До питання про сутність адміністративно-правових конфліктів / О. В. Ставицька // Держ. буд-во та місц. самоврядування. – Вип. 8. – Х.: Право, 2004. – С. 38-47.
18. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Рівне: Перспектива, 2007. – 398 с.
19. Тодика Ю. М. Державно-правова конфліктологія як важливий напрямок наукових досліджень / Ю. М. Тодика // Вісн. Акад. прав. наук України. – 1996. – № 6. – Х.: Акад. прав. наук України, 1996. – С. 13-23.
20. Уизерс Б. Управление конфликтом / Б. Уизерс. – М. – Питер, 2004. – 174 с.
21. Хапілова В. П. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Хапілова; Держ. вищ. навч. закл. Запоріз. нац. ун-т. – Запоріжжя: Запоріз. нац. ун-т, 2010. – 278 с.

22. Хрестоматія по конфліктології: в 3 т. / сост.: В. Н. Николаевский (отв. ред.), И. Ю. Косуля, О. А. Гужва. – Т. 1. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2009. – 552 с.
23. Шевчук Д. А. Конфлікты: избегать или форсировать? / Д. А. Шевчук. – М.: РОСБУХ, 2009. – 440 с.
24. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. / С. С. Яремчук. – Чернівці: Рута, 2008. – 72 с.
25. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. –168 с.

Інформаційні ресурси

1. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiav.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>).
1. Юридична психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://yurpsy.fatal.ru/>).
2. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>).
3. Психологічний портал Психологія от А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psyznaiyka.net/konfliktologiya.html>).
4. Журнал «Конфліктологія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://conflictology.ru/index.php/conflict>).
5. Міжнародна асоціація конфліктологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.confstud.ru/>).

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.

20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стилi поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
33. Правила розв'язання конфліктів.
34. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
35. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
36. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
37. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
38. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
39. Рівні прояву конфліктів.
40. Функції та спрямованість конфліктів.
41. Позитивні наслідки конфліктів.
42. Негативні наслідки конфліктів.
43. Класифікація виробничих конфліктів.
44. Причини виникнення конфліктів в організації.
45. Професійне вигорання працівника.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Конфліктологічна компетентність керівника.
50. Технологія діагностики конфлікту.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
53. Етапи розв'язання конфлікту.
54. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
55. Різновиди девіацій.
56. Рівні прояву девіацій
57. Особливості і механізми девіантності.
58. Причини виникнення девіантності.
59. Форми прояву девіантної поведінки.
60. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.